

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 5Tos/53/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6222010044
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 07. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ján Bednár
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2022:6222010044.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Jána Bednára a sudcov JUDr. Jozefa Mikluša a JUDr. Bc. Viktora Marka, PhD., v trestnej veci odsúdeného A. F. pre trestný čin lúpeže podľa § 234 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31.12.2005, na neverejnom zasadnutí dňa 11. júla 2022, o sťažnosti odsúdeného proti uzneseniu Okresného súdu Veľký Krtíš sp. zn. 3Nt/4/2022 zo dňa 11.04.2022, takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. sťažnosť odsúdeného A. Lakatoša zamietla.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením sp. zn. 3Nt/4/2022 zo dňa 11.04.2022 senát Okresného súdu Veľký Krtíš podľa § 399 ods. 2 Trestného poriadku zamietol návrh odsúdeného A. F., nar. XX.XX.XXXX na povolenie obnovy konania v trestnej veci vedenej na Okresnom súde Veľký Krtíš pod sp. zn. 9T/46/2008, keď nezistil podmienky obnovy konania podľa § 394 ods. 1 Trestného poriadku.

Proti tomuto uzneseniu podal odsúdený priamo do zápisnice o verejnom zasadnutí zo dňa 11.04.2022 sťažnosť, ktorú písomne odôvodnil prostredníctvom svojho obhajcu písomným podaním zo dňa 06.06.2022 a uviedol, že odsúdenie obvineného bolo založené len na výpovedi opitého poškodeného A. E.. Údajný konflikt na toaile nikto nevidel, nikto nevidel lúpež. Poškodený začal tvrdiť až neskôr, že bol olúpený a po údajnom skutku políciu nevolal, ani nekázal nikomu volať. Na mieste činu nebola nájdená DNA, pachová stopa, otlaky prstov odsúdeného. Podľa tvrdenia odsúdeného tomuto nebolo doručené uznesenie o vznesení obvinenia, obžaloba a rozsudky okresného a krajského súdu, vrátane rozhodnutia o nástupe do výkonu trestu. Prokurátor tvrdil, že odsúdenému bol rozsudok doručený v Českej republike, dôkaz v listinnej podobe o tejto skutočnosti však okresnému súdu nepredložil. Odsúdený taktiež nebol poučený o svojich právach a povinnostiach, a to v žiadnom procesnom postavení a nebol upovedomený o žiadnom procesnom úkone spojenom s touto trestnou vecou. Odsúdený ďalej uviedol, že nevedel ani o ustanovení obhajcu JUDr. N. a nevedel tak vôbec o svojom trestnom stíhaní. Odsúdený navrhol na verejnom zasadnutí vypočuť svedkov, ale okresný súd jeho návrh odmietol a svedkov nepredvolal s odôvodnením, že si nebudú nič pamätať, čím prejudikoval vlastné rozhodnutie bez toho, aby vedel, čo budú svedkovia vypovedať. Odsúdený dlhodobo pracoval v zahraničí a nemal prístup k zákonom Slovenskej republiky. Rovnako nie je známa skutočnosť, že odsúdený bol poučený o možnosti viesť proti nemu trestné konanie ako proti ušlému. Podľa názoru odsúdeného došlo v jeho prípade k porušeniu práva na obhajobu a zákonný proces, preto navrhol, aby krajský súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil okresnému súdu na nové prejednanie a rozhodnutie.

Podľa § 192 ods. 1 Trestného poriadku, pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť a konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

Po postupe v zmysle tohto ustanovenia dospel krajský súd k záveru, že sťažnosť odsúdeného nebola dôvodne podaná, pretože v posudzovanom prípade neboli splnené zákonné podmienky obnovy konania v zmysle obsahu ust. § 394 ods. 1 Trestného poriadku.

Po oboznámení sa s predloženým spisovým materiálom krajský súd zistil, že A. F. bol rozsudkom Okresného súdu Veľký Krtíš sp. zn. 9T/46/2008 zo dňa 02.07.2012 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. n. 5To/96/2012 zo dňa 09.10.2012 uznaný vinným zo spáchania trestného činu lúpeže podľa § 234 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31.12.2005 na skutkovom základe, ako je to uvedené v predmetných rozsudkoch. Za spáchanú trestnú činnosť mu bol uložený súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 5 rokov, so zaradením odsúdeného pre výkon uloženého trestu do I. nápravno-výchovnej skupiny. O obnovu konania vo vyššie uvedenej veci požiadal prostredníctvom obhajcu podaním doručeným okresnému súdu dňa 03.03.2022.

Podľa § 394 ods. 1 Trestného poriadku, obnova konania, ktoré sa skončilo právoplatným rozsudkom alebo právoplatným trestným rozkazom, sa povolí, ak vyjdú najavo skutočnosti alebo dôkazy súdu skôr neznáme, ktoré by mohli samy osebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už skôr známymi odôvodniť iné rozhodnutie o vine alebo vzhľadom na ktoré by pôvodne uložený trest bol v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatel'a, alebo uložený druh trestu by bol v zrejmom rozpore s účelom trestu, alebo vzhľadom na ktoré upustenie od potrestania alebo upustenie od uloženia súhrnného trestu by bolo v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom páchatel'a, alebo by bolo v zrejmom rozpore s účelom trestu.

Úlohou obnovy konania ako mimoriadneho opravného prostriedku je náprava skutkových väd právoplatného rozhodnutia v prípade, ak vyjdú najavo nové skutočnosti alebo dôkazy spochybňujúce doterajšie skutkové zistenia a rozhodnutia prijaté na ich podklade. Záver o tom, či existencia nových skutočností alebo nových dôkazov je spôsobilá odôvodniť iné než pôvodne právoplatné rozhodnutie, môže súd ustáliť len porovnaním doposiaľ vykonaných dôkazov s dôkazným významom novotvrdených skutočností alebo novovykonaných dôkazov, a to v rozsahu ust. § 2 ods. 12 Trestného poriadku, ktorý postup nie je v rozpore s požiadavkami vyplývajúcimi z ust. § 2 ods. 19 Trestného poriadku.

V konaní o povolení obnovy konania súd nemôže preskúmať správnosť pôvodného rozhodnutia, jeho zákonnosť a odôvodnenosť, nie je možné posudzovať zákonnosť postupu v pôvodnom konaní v tom smere, či sa súd pri rozhodovaní, a to vrátane rozhodovania o treste, vysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie a obhajobou odsúdeného, či rešpektoval zásady bezprostrednosti a ústnosti pri dokazovaní, či bolo zachované právo na obhajobu, či vykonal a prihliadol na všetky do úvahy prichádzajúce dôkazy a podobne. V zmysle skôr uvedeného povinnosťou súdu v konaní o povolení obnovy je skúmať správnosť právoplatného rozsudku v tom rozsahu, či nové skutočnosti alebo dôkazy odôvodňujú zásah do právoplatnosti a nezmeniteľnosti rozsudku vydaného súdom v základnom konaní. Samotné tvrdenie osoby, ktorá podala návrh na povolenie obnovy konania, nie je pre takéto zásadné rozhodnutie postačujúce a súd ani nie je povinný vydať rozhodnutie v súlade s jej právnymi názormi (I. ÚS 50/04) alebo hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04).

Po preskúmaní predloženého spisového materiálu je krajský súd toho názoru, že okresný súd v posudzovanom prípade postupoval dôsledne a vykonaným dokazovaním si vytvoril dostatočný skutkový základ pre rozhodnutie o zamietnutí návrhu odsúdeného, ktorým sa domáhal obnovy konania. Výrok o zamietnutí návrhu odsúdeného na povolenie obnovy konania tak zodpovedá stavu veci a zákonu, pričom konanie, ktoré rozhodnutiu súdu predchádzalo, bolo vykonané v súlade s príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku. Okresný súd v odôvodnení napadnutého uznesenia podrobne rozviedol, z akých dôvodov nemohol vyhovieť návrhu odsúdeného na povolenie obnovy konania, pričom krajský súd sa s týmto odôvodnením v plnej miere stotožnil a v podrobnostiach naň odkazuje.

Vzhľadom k tomu, že okresný súd prejednávanej veci venoval náležitú pozornosť zostáva krajskému súdu len akcentovať správnosť záverov okresného súdu a k sťažnostným námietkam odsúdeného uviesť, že odsúdený skutočnosťami uvádzanými v tomto konaní sleduje prehodenie už ustáleného dôkazného stavu v jeho trestnej veci vo svoj prospech, čo je v intenciách jeho obhajoby prípustné a legálne, ale po právoplatnosti jeho odsúdenia tomuto zámeru nemôže slúžiť obnova konania ako inštitút mimoriadneho opravného prostriedku. Odsúdený rovnako navrhol vypočuť svedkov, ktorých výpoveď by

aj podľa názoru krajského súdu nepriniesla žiadne nové skutočnosti, ktoré by mohli vyznieť v prospech odsúdeného a odôvodniť tak iný výrok o jeho vine alebo treste.

Aj krajský súd je toho názoru, že odsúdený neuviedol žiadne nové skutočnosti a nepredložil žiadne nové dôkazy takej kvality, ktoré by mohli samy osebe alebo v spojení so skutočnosťami a dôkazmi už skôr známymi odôvodniť iné rozhodnutie o vine alebo vzhľadom na ktoré by pôvodne uložený trest bol v zrejmom nepomere k závažnosti činu alebo k pomerom odsúdeného. Pokiaľ odsúdený argumentoval tým, že skutok nespáchal, že konajúce súdy vychádzali len z výpovede opitého poškodeného, pričom vzájomný konflikt ani zranenie poškodeného nikto nevidel a na mieste činu nebola nájdená DNA odsúdeného ani pachová stopa, krajský súd konštatuje, že vina odsúdeného bola v pôvodnom konaní ustálená na základe skutkového stavu, ktorý bol spoľahlivo preukázaný vykonanými dôkazmi, a tak okresný ako i krajský súd sa s otázkou viny a uloženého trestu v meritórnych rozhodnutiach spoľahlivo vysporiadali a presvedčivo rozviedli dôvody, pre ktoré bola vina odsúdeného zodpovedne preukázaná a uložený trest primeraný a potrebný na nápravu odsúdeného. Odsúdený bol zo spáchania skutku usvedčovaný predovšetkým výpoveďou poškodeného A. E. a výpoveďami svedkov B. Z., F. Z., S. R., M. V., N. N., A. C., Z. Q. Q., Z. A. C., P. Z. a A. Z., ako aj znaleckými zisteniami znalkyne v odbore súdneho lekárstva Z. R. D., vrátane listinných dôkazov ako lekárske správy, odborné vyjadrenie k hodnote poškodených vecí a podobne. Všetky produkované dôkazy boli v trestnom konaní hodnotené súdmi jednotlivo, ako aj v ich vzájomnom súhrne, pričom tieto bez pochyb viedli k uznaniu viny odsúdeného zo žalovanej trestnej činnosti a k uloženiu trestu odňatia slobody vo výmere 5 rokov, so zaradením odsúdeného pre výkon uloženého trestu do I. nápravno-výchovnej skupiny. Zabezpečenie vzorky DNA či pachovej stopy od odsúdeného z miesta činu nie je jediným možným predpokladom pre uznanie viny odsúdeného, ktorého trestná činnosť bola spoľahlivo preukázaná sériou vyššie uvedených dôkazov s logickou obsahovou nadväznosťou.

Odsúdený v návrhu na povolenie obnovy konania ako aj pred senátom okresného súdu navrhol ako nový dôkaz vypočuť P. F. - matku odsúdeného, Q. F. - sestru odsúdeného a bližšie neurčeného pracovníka pohostinstva E. z obdobia, keď malo dôjsť k spáchaniu skutku. Okresný súd postupoval správne, keď výsluch navrhnutých svedkov odmietol. Krajský súd sa stotožnil so záverom okresného súdu, že v prípade pracovníka pohostinstva je v súčasnosti nemožné tohto bližšie stotožniť, nakoľko od spáchania skutku uplynulo takmer 18 rokov, pričom ani sám odsúdený jeho totožnosť žiadnym spôsobom bližšie nešpecifikoval a tiež neuviedol, k akým skutočnostiam by mal navrhnutý svedok vypovedať. Svedka bez zjavnej identity teda, prirodzene, ani nemožno vypočuť. Je vhodné nad rámec uviesť, že na kvalitu a spoľahlivosť informácií uložených v pamäťovej stope vplyva viacero faktorov, z ktorých jedným je čas. Platí všeobecná zásada, že čím viac času uplynulo od okamihu vnímania a uloženia informácií vo forme pamäťovej stopy, tým väčšmi klesá sýtosť informačného obsahu pamäťovej stopy. S výrazne dlhším časovým odstupom sa prejavujú výraznejšie rozdiely v schopnosti zapamätať si a správne reprodukovať prežité či vnímané udalosti, a neakceptovateľná strata detailov. Nemožno preto ani objektívne očakávať, že svedok po tak výraznom časovom odstupe (rádovo po takmer dvoch desiatkach rokov) by bol schopný správne a do detailov prospešných pre odsúdeného reprodukovať skutok z roku 2004. O to viac, ak sa má jednať o niekdajšieho zamestnanca pohostinstva, ktoré denne navštívilo množstvo rôznych ľudí, s ktorými svedok prišiel do styku. Nie je preto racionálne možné očakávať, že s tak výrazným odstupom času by si svedok detailne pamätal práve udalosť odsúdeného a mohol v podrobnostiach vypovedať v jeho prospech.

Pokiaľ ide o svedkyne F., matku a sestru odsúdeného, je potrebné zdôrazniť, že sám odsúdený pred senátom okresného súdu uviedol, že ich výpoveď má spočívať len v hodnotení osoby odsúdeného a svedkyne neboli prítomné na mieste a v čase spáchania skutku, kedy malo dôjsť k úrazu poškodeného E.. Krajský súd je preto toho názoru, že ich výpoveď by nepriniesla žiadne nové a relevantné skutočnosti, ktoré by boli spôsobilé odôvodniť iný výrok o vine či treste v súvislosti s odsúdeným. Ak by aj súd pripustil výsluch zmienených svedkýň, vzhľadom k ich rodinnému vzťahu s odsúdeným by bolo o to viac nevyhnutné hodnotiť aj vierohodnosť svedkýň a ich výpovedí. Je povinnosťou súdu pri hodnotení vierohodnosti svedka prihliadnuť najmä k vnútornej štruktúre výpovede svedka, teda či si neodporuje v podstatných okolnostiach, o ktorých vypovedal k logickým súvislostiam o okolnostiach, o ktorých svedok vypovedal, či výpoveď svedka je v súlade aj s ostatnými dôkazmi zadováženými v trestnom konaní a či jeho výpoveď je konzistentná a jednoznačne vypovedá o podstatných okolnostiach skutku. Taktiež je potrebné prihliadať na existenciu vlastného záujmu svedka na výsledku trestného konania, v prípade, že v trestnom konaní vyjde najavo motív a príčiny, ktoré by mohli mať na výpoveď svedka

vplyv. Je úlohou súdu, aby po zvážení všetkých dôkazov a okolností prípadu, postupom v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku podľa vnútorného presvedčenia rozhodol, ktorá skupina dôkazov je vierohodná a ktorá vierohodná nie je (6To/8/2018). Krajský súd sa preto domnieva, že v dôsledku blízkych sociálnych väzieb by prípadná výpoveď svedkýň po takmer 18-tich rokoch od spáchania skutku mohla byť ovplyvnená ich motiváciou pomôcť odsúdenému, tohto vykresliť v lepšom svetle, či pomôcť odsúdenému zbaviť sa obvinenia. Je ale potrebné si uvedomiť, že ani prípadné súčasné pozitívne hodnotenie aktuálnej osobnosti odsúdeného nemôže mať vplyv na výrok o vine odsúdeného či výrok o uloženom treste, ktorý je následkom spáchania trestnej činnosti z roku 2004. Nemožno opomenúť, že uvedené svedkyne neboli v pôvodnom konaní vypočuté, hoci už v tom čase mal ustanovený obhajca odsúdeného možnosť navrhnuť ich výsluch, čo neurobil.

Námietky odsúdeného v tomto konaní sú preto irelevantné, vznesené v snahe prehodnotiť ustálené okolnosti týkajúce sa jeho trestnej činnosti a na to nadväzujúce právne závery konajúcich súdov. Aj podľa krajského súdu navrhované dôkazy (svedecké výpovede svedkýň F. a bližšie neurčeného svedka - zamestnanca pohostinstva) v kontexte už uvedeného nepredstavuje nový dôkaz v zmysle § 394 ods. 1 Trestného poriadku, ktorý by mohol odôvodniť zmenu pôvodného súdneho rozhodnutia v otázke viny a trestu uloženého odsúdenému.

Vzhľadom k tomu, že obnova konania je prostriedkom revízie skutkových pochybení, relevantnými neboli ani tvrdenia odsúdeného, že mu neboli doručené relevantné úradné listiny, nebol poučený o svojich právach a povinnostiach, a to v žiadnom procesnom postavení a nebol upovedomený o žiadnom procesnom úkone spojenom s touto trestnou vecou, zároveň nevedel ani o ustanovení obhajcu JUDr. N. a nemal tak žiadnu vedomosť o svojom trestnom stíhaní. Prezentované argumenty odsúdeného nepredstavujú žiadne nové dôkazy či skutočnosti spôsobilé dosiahnuť nápravu práve skutkových pochybení a tieto nemôžu odôvodňovať povolenie obnovy konania ako mimoriadneho opravného prostriedku v trestnom konaní. Krajský súd v tejto súvislosti považoval za nevyhnutné zdôrazniť, že proti odsúdenému bolo vedené trestné konanie ako proti ušlému v zmysle ust. § 358 a nasl. Trestného poriadku, v ktorom prípade sa jedná o postup zákonný, legitímny a vzhľadom k okolnostiam prípadu (neznámy pobyt odsúdeného s dôvodným predpokladom, že tento sa skrýva, aby sa tak vyhol trestnému konaniu) aj procesne správny. Keďže sa proti odsúdenému konalo ako proti ušlému, tohto, prirodzene, nebolo možné vypočuť v procesnom postavení obvineného či obžalovaného a jeho osobná procesná obhajoba preto plne legitímne nebola k dispozícii. Práve z takéhoto dôvodu Trestný poriadok upravuje povinnosť ustanoviť ušlému odsúdenému (v tom čase v procesnom postavení obvineného či obžalovaného) obhajcu, ktorý má rovnaké práva ako (v tom čase) obvinený (§ 359 Trestného poriadku), ktorú povinnosť si súd riadne splnil a ustanovil odsúdenému obhajcu JUDr. A. N., ktorý vykonával obhajobné úkony v tejto trestnej veci po dobu siedmich rokov. Všetky úradné dokumenty preto boli v súlade s Trestným poriadkom (§ 361 ods. 1) doručované ustanovenému obhajcovi JUDr. N., čo nesporne vyplýva z obsahu pripojeného spisu Okresného súdu Veľký Krtíš sp. zn. 9T/46/2008. Vzhľadom k tomu, že odsúdený bol ušlý a jeho pobyt nebol známy, úradné dokumenty mu, logicky, ani doručované byť nemohli. Nie je možné súhlasiť ani s tvrdením odsúdeného, že o prebiehajúcim trestnom konaní nemal žiadnu vedomosť. O opaku svedčí záznam zo dňa 13.12.2004 o podaní vysvetlenia zo strany odsúdeného práve k udalosti z roku 2004, ktorá bola predmetom jeho trestného stíhania. Je preto zrejme, že odsúdený musel mať minimálne vedomosť, že táto udalosť je v pozornosti policajných orgánov a je prešetrovaná. Rovnako je potrebné poukázať na výpoveď odsúdeného pred senátom okresného súdu na verejnom zasadnutí dňa 11.04.2022, kde odsúdený uviedol, že vedomosť o jeho odsúdení získal v čase realizácie európskeho zatýkacieho rozkazu, ktorý bol naňho vydaný, kedy sa dozvedel, že bol odsúdený na 5 rokov nepodmienečne, s čím bol uzročený. Právoplatný odsudzujúci rozsudok prevzal v Českej republike, keď bol vzatý do predbežnej väzby.

Rovnako nie je možné prisvedčiť tvrdeniam odsúdeného, že z dôvodu dlhodobu vykonávanej práce v zahraničí nemal prístup k zákonom Slovenskej republiky, nebol poučený o možnosti viesť proti nemu trestné konanie ako proti ušlému a nevedel preto, že do uplynutia šiestich mesiacov odo dňa, keď sa dozvedel o trestnom stíhaní alebo odsúdení, mohol podať návrh na opätovné prejednanie svojej veci súdom v jeho prítomnosti pre nesplnenie podmienok podľa § 358 ods. 1 Trestného poriadku, keďže tieto neprinášajú nové skutkové okolnosti, spôsobilé ovplyvniť zmenu rozhodnutia v trestnej veci odsúdeného. Sťažnostný súd musí zdôrazniť, že žiadne z ustanovení Trestného poriadku nevyžaduje, aby bol odsúdený osobitne poučený o možnosti viesť proti nemu trestné konanie ako proti ušlému vrátane možnosti domáhať sa opätovného prejednanja veci v zákonom stanovenej lehote. Vychádzajúc

z axiómy elementárnej logiky možno bezpochyby konštatovať, že odsúdený ako občan Slovenskej republiky si musí byť vedomý existencie právneho systému na území Slovenskej republiky. Platí preto starorímska zásada „ignorantia iuris non excusat“ (neznalosť zákona neospravedlňuje), vyjadrená v ust. § 15 zákona č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov a o Zbierke zákonov Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov, podľa ktorej o všetkom, čo bolo v zbierke zákonov vyhlásené, sa má za to, že dňom vyhlásenia sa stalo známym každému, koho sa to týka. Ide teda o právnu fikciu, znamenajúcu, že každý je oboznámený s platnými a účinnými právnymi predpismi a tým si je vedomý svojich práv a povinností. Potom je potrebné konštatovať, že „vigilantibus iura scripta sunt“ (právo patrí bdelym), teda právo patrí tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv a ktorí svoje procesné oprávnenia uplatňujú včas a s dostatočnou starostlivosťou a predvídavosťou. V slobodnej spoločnosti je totiž predovšetkým vecou nositeľov práv, aby svoje práva bránili a starali sa o ne, inak ich podcenením či zanedbaním môžu strácať svoje práva majetkové, osobné, satisfakčné a podobne. To platí obdobne aj o využívaní zákonných procesných ustanovení vrátane využitia možnosti podania opravných prostriedkov (5Sžf 65/2011).

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, nadriadený orgán zamietne sťažnosť, ak nie je dôvodná.

Keď za týchto okolností okresný súd v napadnutom uznesení zamietol návrh odsúdeného na povolenie obnovy konania, postupoval správne, preto krajský súd sťažnosť odsúdeného podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodnú zamietol.

Uznesenie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici jednomyseľne (§ 163 ods. 4 Trestného poriadku v spojení s § 180 Trestného poriadku).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu riadny opravný prostriedok nie je prípustný.